

Naturveiledning – en mulighet til å være ute i skolehverdagen

Naturveiledning er et begrep som dukker stadig opp. Men, hva er det? Og har det interesse for alle, eller er det bare for spesielt interesserte? Passer det bare for barneskolen eller kan det også være interessant for de eldre skoleelevene våre?

Naturveiledning i statlig regi er et relativt nytt begrep. Til tross for at det har vært arbeidet med naturveiledning i offentlig regi siden 1980-tallet, ble det lite resultat av innsatsen på den tiden. Det var faktisk så seint som i 2006, at det for alvor ble plukket opp igjen i et forsøk på å revitalisere en gammel tanke.

Da de to villreinsentrene på Skinnarbu og Hjerkinns skulle opprettes i 2007, ble det utarbeidet en samarbeidsordning mellom Statens naturoppsyn (SNO) og Norsk Villreinsenter (NVS), en stiftelse opprettet av Direktoratet for naturforvaltning (DN). I tilknytning til villreinsentrene var det formålstjenelig å etablere naturveilederstillinger. Noe av hovedformålet med opprettelsen av villreinsentrene var tross alt å sette villreinen på dagsordenen – også for de som ikke tilhørte ”villreinmenigheten”. Ja, så var det klart da; naturveiledere ved hvert villreinsenter. Er naturveiledning i statlig regi bare om tema som villrein og høyfjell? Nei! Det finnes naturveiledning i statlig regi flere steder, og veiledningen er mangfoldig og forankres i skolenens læreplan på samme måte som naturveilederne ved villreinsentrene gjør.

Hva med arbeidsoppgavene? Hva skulle så disse naturveilederne gjøre? Hvem var målgruppen, hvilken faglig forankring skulle de arbeide ut i fra?

Forarbeidet fra 1980 og -90 tallet ble igjen aktuelt, samtidig som de erfaringer som var gjort i Danmark kom godt med. Gjennom utarbeidingen av ”Policy for naturveiledning i DN og SNO”, og utarbeiding av dokumentet ”Naturveiledning i Norge” (Naturitas AS, 2008) fikk den statlige naturveiledningen sin gjennomgang, forankring, målsettinger, målgrupper etc. klarlagt.

Ut fra et grundig forarbeid er nå de første statlige naturveilederne ansatt og kommet i gang med det daglige virket. Hovedpoengene er at naturveiledningen skal gi direkte opplevelser ute i naturen og kunnskap om naturen og dens sammenhenger, som fører til innsikt, respekt, engasjement og omsorg for natur- og kulturmiljøet.

Målet er å styrke befolkningens forståelse for natur, herunder biologisk mangfold, miljø og kultur. Og den beste måten å starte et slikt arbeid på, er gjennom barna. De er *fremtidens forvaltere av norsk natur*.

Men, hva gjør naturveilederne i sine undervisningsopplegg?

Jo, de formidler kunnskap gjennom blant annet fortellinger, lek, rollespill og opplevelser ute i naturen. Temaene kan være enkle eller mer sammensatte; villrein, fjellrev, moskus og høyfjellsøkologi. Årsaken til at det er begrensede tema, ligger i naturveilederens utgangspunkt: Norsk Villreinsenter.

Er det interessant da? Villreinen kan ses som en klimaindikator, og det spesielle ved villreinsenters tilpasning til sine leveområder, gjør den ekstra interessant. Men å fokusere på villreinen uten å tenke menneske, andre arter og litt fart og spenning? Nei, se det går ikke. Det er der naturveilederens formidling gjennom aktivitetene kommer tydelig frem. Hvorfor ikke prøve å være en brunstig bukk i lek med andre i stedet for å bare lese om den? Eller smake på lav, reinens hovedføde om vinteren? Det er enkle men illustrative måter å sette seg inn i levestilten til vår urinnvåner og næringskilde gjennom mange årtusener – villreinen.

Fokus på villreinen, som en av mange arter i det norske høyfjellet, blir derfor også bindeleddet til økosystemet, naturmangfoldet og kulturminnene som vi omgir oss med i de norske fjellbygder. Fra å være en enkelt art i Norge, blir den en kulturbærer med lange linjer tilbake i sentral-Europa og til fremtidens fjellforvaltning. En lang tidslinje...